

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

**ДО
Г-Н НИКОЛА МИНЧЕВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА 47-ОТО
НАРОДНО СЪБРАНИЕ**

**ДО
Г-Н ИСКРЕН АРАБАДЖИЕВ,
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯТА ПО ТРУДА, СОЦИАЛНАТА И
ДЕМОГРАФСКАТА ПОЛИТИКА**

*Относно: Законопроект за изменение и допълнение на Кодекса на труда
(Сигнатура 47-202-01-30), с вносител Министерски съвет на Република България*

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНЧЕВ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН АРАБАДЖИЕВ,**

Във връзка със Законопроекта за изменение и допълнение на Кодекса на труда, бих желала да изразя следното становище относно предложения текст на чл. 164в от Законопроекта:

С новия текст се регламентира индивидуално право на отпуск за отглеждане на дете до 8-годишна възраст от бащата (осиновителя), с право на парично обезщетение от държавното обществено осигуряване.

С новия текст на чл.164в от КТ се въвеждат изискванията на Директива 2019/1158/ЕС за подобряване на възможностите за съвместяване на трудовите и семейните задължения. Директивата насърчава държавите членки да предоставят правото на родителски отпуск на всички работници, които имат родителски задължения в съответствие с националните правни системи, без да създава ограничения. Целите на отпуска, предвиден в Директивата и транспонирани в чл. 164в от КТ са две - родителите да участват равностойно в отглеждането на детето и бащите да бъдат насърчени да полагат грижи за децата, с цел майките да имат възможност да се върнат на работа. В Директивата се посочва, че проучванията показват, че в държавите членки, които предоставят значителна част от родителския отпуск на бащите и по време на този отпуск предоставят на работника заплащане или обезщетение, с относително висок коефициент на заместване на дохода, се наблюдава по-висок дял на ползване на отпуска от бащите и положителна тенденция в дела на заетост на майките. В този смисъл изискванията на Директивата са спазени, като отпускът е регламентиран в законопроекта като самостоятелен, предназначен за ползване само и единствено за бащата и осиновителя, без възможност да се прехвърля на майката или на друг член на семейството. Но, с предложения текст в Законопроекта е въведено и ограничение за ползването на отпуска в чл. 164в от КТ. Правото на ползване е поставено в зависимост от ползването, от страна на бащата, на други отпуски, прехвърлени му от майката. Това са отпуските по чл. 163, ал. 10, чл.164, ал.3, чл.164б, ал.2 и 5 и чл. 167, ал.1 от КТ. Тези ограничения за ползването на отпуска противоречат на идеята на Директивата да се повиши дела на заетост на майките чрез по-активно ангажиране на бащите, в отглеждането на децата.

Във връзка с изложеното смятам, че както Директивата не изисква да бъде направено подобно ограничение, така и в Кодекса на труда не бива да се създава пречка пред индивидуалното право на отпуск за отглеждане на дете до 8-годишна възраст от бащата (осиновителя).

В случай, че изискването остане, смятам, че следва в Преходна разпоредба на Кодекса на труда да бъде регламентирано как ще се ползва това право на отпуск при заварените случаи. От така предложените текстове не става ясно как родителите на деца под 8 г. възраст, които са се възползвали от възможността за прехвърляне на цитираните отпуски, преди влизането в сила на новата разпоредба, ще могат да ползват отпуск по чл. 164в от КТ. С предложените текстове, без преходна разпоредба уреждаща заварените случаи, тези бащи ще са лишени от правото на избор по отношение на ползването на отпуск от бащата (осиновителя) предварително, преди нормата да е влязла в сила. Те ще загубят изначално правото си да преценяват дали да се съгласят да им бъде прехвърлен отпуск от страна на майката или не, с оглед на новата възможност да ползват на собствено основание отпускът по чл. 164в от КТ. При тази редакция на текста новата разпоредба ще бъде приложима само за родителите, които, преди влизането в сила на Закона, не са се възползвали от възможността за прехвърляне на отпуск от майката на бащата.

В случай, че не бъде решен по справедлив начин въпроса за ползване на новия отпуск от заварените случаи Кодексът на труда ще води до нарушение на Закона за защита от дискриминация, като постави родителите на деца до 8 - годишна възраст в неравностойно положение. На практика някои родители ще могат да ползват отпуск в размер на 2 години от страна на майката и 2 месеца, ползвани от бащата, независимо дали майката е ползвала или прехвърлила индивидуалното си право на отпуск на друг член от семейството, с изключение на бащата. В другия случай, ако цитираното право на майката е прехвърлено на бащата, то общо платения отпуск, който двамата родители ще ползват за отглеждане на детето ще е с два месеца по малко, тъй като бащата (осиновителя) ще изгуби правото да ползва самостоятелно своите два месеца платен отпуск.

Друга неяснота, която считам, че ще породи затруднения при прилагането на новоприетите текстове от двете страни на трудовото правоотношение, а вероятно и от съдилищата, когато въпросът бъде отнесен за решаване пред тях, е проблемът за контрола на използвания отпуск за период от два месеца, във връзка с това какъв брой дни се съдържат в отпуска с продължителност от два месеца. Този въпрос ще възниква, когато отпуска се ползва от работника и служителя на части - в дни, а не в месеци. Предложеният текст, регламентиращ отпуска за отглеждане на дете до 8-годишна възраст от бащата (осиновителя), в чл. 164в, ал. 3 от Законопроекта дава възможност отпускът от 2 месеца да се ползва наведнъж или на части. Така ще се създаде затруднения при броенето на срока, както от страна на работниците и служителите, така и от работодателите, което може да доведе до ощетяване на работниците, имайки предвид че отпускът е регламентиран в месеци, а на работниците е дадено правото да го ползват и в календарни дни.

В заключение, предлагам срокът на отпуска да е регламентиран в работни дни, които работникът и служителят ще може да ползва наведнъж или на части и за което ще му се заплаща обезщетение. Така ще има яснота за количеството дни, които работникът ще ползва, независимо дали ги ползва наведнъж или на части, при условията на чл. 164в от Кодекса на труда.

С уважение,

**ПРОФ. Д-Р ДИАНА КОВАЧЕВА
ОМБУДСМАН НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**